

Căng thẳng Trung Quốc Đài Loan

Nguyễn Hoàng Tiến

Trung Quốc liên tục tuyên bố họ sẽ không từ bỏ ý định sáp nhập Đài Loan bằng vũ lực. Đài Loan không sợ một cuộc chiến và cũng sẽ không thách thức Trung Quốc, nhưng sẵn sàng chiến đấu mọi lúc. Ngân sách quốc phòng Trung Quốc năm 2019 sẽ tăng 7,5%, lên mức 177,49 tỷ USD. Với mức tăng này, ngân sách quốc phòng Trung Quốc hiện đứng thứ hai thế giới, chỉ sau Mỹ, nước sẽ chi 750 tỷ USD cho quốc phòng năm 2019. Lực lượng phòng vệ Đài Loan gần đây cũng tăng cường mua sắm các loại vũ khí hiện đại và tiến hành một loạt cuộc tập trận theo chiến thuật mới nhằm ngăn chặn mọi nguy cơ tấn công đổ bộ bằng đường biển từ phía đại lục. Trung Quốc luôn xem Đài Loan là một phần lãnh thổ cần thống nhất, kể cả bằng vũ lực. Trung Quốc đã nhiều lần điều máy bay và tàu chiến hoạt động quanh đảo Đài Loan trong các cuộc tập trận vài năm qua và tìm cách gây sức ép buộc nhiều nước trên thế giới cắt quan hệ ngoại giao với Đài Loan. Các chuyên gia ngoại giao quốc tế cho rằng Trung Quốc từ lâu tuyên bố duy trì quân đội để bảo vệ lãnh thổ, nhưng định nghĩa đó đã mở rộng trong nhiều năm qua. Quân đội Trung Quốc gần đây đặc biệt tập trung vào Đài Loan và lo ngại lãnh đạo Đài Loan Thái Anh Văn sẽ đưa hòn đảo tới một tuyên bố độc lập chính thức, động thái Bắc Kinh xem là lấn ranh đỏ.

Thủ tướng Lý Khắc Cường nhấn mạnh Bắc Kinh sẽ kiên quyết phản đối và ngăn chặn mọi âm mưu hay động thái ly khai đòi độc lập cho Đài Loan, kiên quyết bảo vệ chủ quyền và toàn vẹn lãnh thổ của Trung Quốc. Bắc Kinh kêu gọi Đài Loan thống nhất và chất dứt đối đầu quân sự. Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình tiếp tục thể hiện quan điểm "Một đất nước, hai chế độ" trong giải quyết vấn đề Đài Loan. Ông Tập Cận Bình còn tuyên bố cứng rắn, Trung Quốc không loại trừ biện pháp quân sự để thu hồi Đài Loan, khẳng định thu hồi Đài Loan là đòi hỏi tất yếu của sự nghiệp phục hưng vĩ đại của dân tộc Trung Hoa trong thời đại mới.

Lãnh đạo Đài Loan Thái Anh Văn tỏ ra cứng rắn rằng, người dân Đài Loan phản đối chính sách "Một quốc gia, hai chế độ". Đài Loan đã phát động cuộc tập trận quân sự nhằm đối phó với những đe dọa quân sự từ bên kia eo biển, ngăn chặn mọi nguy cơ tấn công đổ bộ bằng đường biển từ phía Trung Quốc đại lục. Ngoài ra, Lực lượng phòng vệ Đài Loan thời gian gần đây đẩy mạnh việc mua sắm các loại vũ khí hiện đại của Mỹ. Từ năm 2010 đến nay, Mỹ đã bán cho Đài Loan hơn 15 tỷ USD vũ khí; đang thương thảo để cung cấp hơn 100 xe tăng M1A2 Abrams của tập đoàn General Dynamics Corp có trị giá khoảng 1,4 tỷ

USD, các vũ khí chống tăng và chống máy bay với tổng trị giá khoảng 2 tỷ USD. Điều này không thể giúp Đài Loan chiến thắng khi đương đầu với Trung Quốc về mặt quân sự, nhưng nó làm rối loạn trong tính toán của Trung Quốc, giúp Đài Loan an tâm rằng, họ không bị Mỹ bỏ rơi.

Chủ tịch Tập Cận Bình có thể tấn công quân sự để thu hồi Đài Loan. Đây không phải là nhu cầu cố hữu trong quan điểm chính trị các đời lãnh đạo Trung Quốc, nó còn là chìa khóa giúp Trung Quốc thực hiện tham vọng trở thành "Cường quốc biển" trong thế kỷ XXI.

Thứ nhất, Chủ tịch Tập Cận Bình không còn nhiều thời gian. Từ ngày Tưởng Giới Thạch tiến ra Đài Loan (năm 1949), trải qua 70 năm, nền kinh tế Đài Loan đã có những bước tiến mạnh mẽ, trở thành "con rồng" châu Á. Người dân Đài Loan đang thay đổi rõ rệt về nhận thức, ý thức tự tôn dân tộc, mong muốn Đài Loan độc lập đang là "xu thế chính", đặc biệt là giới trẻ.

Thứ hai, năm 2019 đánh dấu 70 năm thành lập nước CHND Trung Hoa. Nền kinh tế Trung Quốc đang gặp nhiều khó khăn, tốc độ tăng trưởng kinh tế giảm xuống do cuộc chiến tranh thương mại với Mỹ. Niềm tin của người dân vào sự lãnh đạo của Chủ tịch Tập Cận Bình đang xuống thấp. Nếu Trung Quốc thu hồi được Đài Loan sẽ là "điểm cộng" rất lớn trong sự nghiệp chính trị của ông Tập Cận Bình và tiến trình lịch sử của nước CHND Trung Hoa.

Thứ ba, nước Mỹ dưới thời Tổng thống Mỹ D. Trump đang có nhiều chính sách và hành động gây bất lợi cho Trung Quốc, trong đó tăng cường can thiệp vấn đề Đài Loan; tích cực thể hiện quan điểm "bảo vệ đồng minh Đài Loan đến cùng" trên các diễn đàn, cuộc gặp, hội nghị quốc tế lớn. Trung Quốc vì thế thấy cần có hành động kịp thời để sớm ngăn cản nguy cơ này.

Trong vấn đề Đài Loan, Trung Quốc hiện nay có 3 sự lựa chọn: (1) thu phục; (2) để Đài Loan độc lập; (3) giữ nguyên hiện trạng. Dù vậy, trong tình thế hiện tại, giữ nguyên hiện trạng chính là sự lựa chọn "khả dĩ" nhất của Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình. Do đó, trong năm 2019, khó có thể nổ ra cuộc chiến giữa Trung Quốc và Đài Loan. Để ngăn chặn Đài Loan độc lập, Trung Quốc sẽ có những biện pháp mạnh về chính trị để làm giảm tham vọng đó của bà Thái Anh Văn. Các biện pháp đó có thể là: (1) Về quân sự, tiến hành các cuộc tập trận quân sự ngay sát biên giới để nâng cao uy thế, răn đe Đài Loan; tăng cường trang bị các loại vũ khí hiện đại có sức sát thương cao. (2) Về kinh tế, thực hiện các biện pháp gây khó dễ cho hàng hóa nhập khẩu của Đài Loan vào Trung Quốc đại lục; kiểm soát nguồn vốn đầu tư từ Trung Quốc vào nước này; đồng thời có cơ chế giảm số du khách Trung Quốc đến Đài Loan và ngược lại.